

Ἐκ τῶν δόξεων τούτων τις ἐπίσης ὁρμώμενος ἀδυνατεῖ ἵνα ὑποθέσῃ ὅτι καὶ πάντα τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν φερόμενα νεώτερα ἀγιάσματα νόθον καὶ σκοτίαν ἔχουσι τὴν καταγωγὴν, πᾶν ἄλλο ὄντα ἢ ἀγιάσματα· ἡ θέσις καὶ οἱ καιροὶ δὲν ἐπιτρέπουσι τινὶ ἵνα ἐκταθῇ περαιτέρω ἀναπτύσσων τὴν γνώμην αὐτοῦ, δύναμαι ὅμως ἵνα εἰπῶ ὅτι ταῦτα ἐν δυσχερείᾳ ἐποχαῖς ἀπήρτιζον πιθανῶς, ἢ μᾶλλον βεβαίως, μέρος εὐκτηρίων οἰκῶν, ἐν οἷς οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι εὐλαβῶν αἰσθημάτων ἐμπροσθενήμενοι καὶ τῆς πατρῴας θρησκείας ἀπείξ ἀντεχόμενοι, ὕμνουν καὶ ἐδόξαζον τὸν Ὑψίστον μετὰ ζήλου παραδειγματικοῦ ἐκπληροῦντες τὰ θρησκευτικὰ αὐτῶν καθήκοντα.

Ταῦτα τὰ ὀλίγα ἐπὶ τοῦ παρόντος πρὸς διατύπωσιν τῶν περὶ ἀγιασμάτων ἑμῶν ἰδεῶν, ἐπιφυλασσόμενος ἵνα εἰσαυθὺς μετὰ τὴν ἐπακολουθησούσαν συζητήσιν εἰς τὸ σπουδαῖον τοῦτο θέμα ἐπανέλθω.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΓΡ. ΤΑΠΕΙΝΟΣ
διδάκτωρ τὰ νομικά.

ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ

Χωρίον τι ἐν τῇ τοῦ Νιούμαν (Newman) Ἀπολογία δύναται νὰ παράσχῃ τροφὴν εἰς οὐχὶ ἀνωφελεῖς σκέψεις κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς μεγάλωνύμου ἐπετηρίδος τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου. «Ἡ ἐπισκόπησις» τοῦ κόσμου κατὰ μῆκος καὶ πλάτος, ἡ ἐπισκόπησις τῆς ποικίλης αὐτοῦ ἱστορίας, τῶν διαφόρων ἀνθρωπίνων φυλῶν, τῆς αἰφνιδίου προελεύσεως, τῆς τύχης, τῆς ἀμοιβαίας ἀποξενώσεως, τῶν συγκρούσεων αὐτῶν· εἶτα δὲ τῶν τρόπων τοῦ βίου, συνηθειῶν, πολιτευμάτων καὶ εἰδῶν τῆς λατρείας αὐτῶν· τῶν ἐπιχειρήσεων, τῶν ἀσκόπων αὐτῶν ἐνεργείων, τῶν τυχαίων κατορθωμάτων καὶ ἐπιτυχιῶν αὐτῶν, τοῦ ἀνισχύρου συμπεράσματος πραγμάτων, ἐπὶ μακρὸν ὑπὸ τὰ ὅμματα διατελούντων, τῶν τούτων ἀσθενῶν καὶ διαλεκτικῶν δειγμάτων ἰθύνοντος σκοποῦ, τῆς τυφλῆς ἀνεξίξεως ἐκείνων, τὰ ὅποια ἀποδείκνυνται κατόπιν ὅτι εἶναι μεγάλα· δυνάμεις ἢ ἀλήθειαι, τῆς πρὸς σκοποὺς οὐχὶ τελικοὺς ὥστε δὲ ἐξ ἀλόγων στοιχείων προοδὸς τῶν πραγμάτων, τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς σμικρότητος τοῦ ἀνθρώπου, τῶν μεγαλεπήβολων σκοπῶν αὐτοῦ, τῆς μακρᾶς αὐτοῦ διρκείας, τοῦ πρὸ τῆς μελλούσης αὐτοῦ καταστάσεως ἐπικρεμαμένου παραπετάσματος, τῆς ἐν τῷ βίῳ διαψεύσεως ἐλπίδων, τῆς τοῦ ἀγαθοῦ ἥττης, τῆς τοῦ πονηροῦ ἐπιτυχίας, τῆς φυσικῆς ὀδύνης, τῆς διανοητικῆς ἀγωνίας, τῆς ἐπικρατήσεως καὶ ἐντάσεως τῆς ἁμαρτίας, τῶν διὰ τοῦ κόσμου διηκουσῶν εἰδωλολατρικῶν ἐνδείξεων, τῶν διαφθορῶν, τῆς φρικωδῶς ἀπέλπιδος ἀθρησκείας, τῆς καταστάσεως ἐκείνης ὁλοκλήρου τῆς φυλῆς, τῆς τοσοῦτον τρομερῶς ἀλλὰ καὶ ἀκριβῶς ἐνταύτῳ περιγεγραφομένης ὑπὸ τῶν τοῦ Ἀποστόλου λέξεων: *ξένοι τῶν διαθηκῶν*

» τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθιοι » ἐν τῷ κόσμῳ (Παύλου Π. Ἐφ. Β'. 13), πάντα ταῦτα ὅραμα εἰσι πρὸς σκοτοδίνην καὶ φρικίαςιν, ἐμποιοῦν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τὴν αἰσθησιν » βλαθῆς μυστηρίου, ἡ λύσις τοῦ ὁποίου εὐρηται ἀπολύτως πέραν τῶν τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεων». Ἡ εἰκὼν εἶναι ἀπείρως θλιβερά, τὸ δὲ θέαμα, ὅπερ παρίστησιν, εἶναι τῇ ἀληθείᾳ, ὡς ὁ Νιούμαν ἀποκαλεῖ αὐτὸ «τηξικάρδιον». Καὶ ὅμως οὐδεὶς, φιλοσοφῶν ἐπὶ τῆς ἀντιθέσεως τοῦ κατ' ἰδέαν τοῦ Χριστιανισμοῦ πρὸς τὰ πραγματικὰ γεγονότα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, δύναται νὰ διστάσῃ εἰς τὴν τῆς ἀληθείας ταύτης ἀναγνώρισιν. Ἐγγίζομεν ἤδη εἰς τὸ τέμας τοῦ 10' αἰῶνος τῆς χριστιανικῆς ἐποχῆς. Αὐρίον τὸ πλεῖστον τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου θὰ πανηγυρίσῃ τὴν μεγάλωνύμον ἐκείνην ἐπετηρίδα, ἣν ἡ κοινὴ εὐσυνειδήσις τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου θεωρεῖ ὡς τὸ σύμβολον τοῦ μεγίστου μοναδικοῦ γεγονότος ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἱστορίᾳ. Ἡ διανοητικὴ συσκευή τοῦ δυτικοῦ κόσμου εἶναι οὐσιωδῶς καὶ ἀναποφεύκτως χριστιανικὴ τὴν τε ἀρχὴν καὶ τὴν διασκευὴν αὐτῆς. Αἱ κατηγορίαι τῶν ἡθικῶν αὐτοῦ ἰδεῶν εἶναι Χριστιανικαὶ καὶ οὐδὲν ἄλλο. Ἡ μερικὴ τῆς πίστεως ἔκλειψις κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας δὲν ἐπηρεάσεν ὑπὸ ὕλην ἐποφὴν τὴν οὐσιωδῶς χριστιανικὴν διασκευὴν τῆς ἡθικῆς συναισθήσεως. Τὸ ἐν τούτῳ ὅμως λυπηρὸν εἶναι τὸ ἐξῆς, μολοντί Χριστιανοὶ πάντες ἐσμέν τὴν ἐσωτάτην διασκευὴν τοῦ ἡθικοῦ ἡμῶν φρονήματος, μολοντί Χριστιανοὶ πάντες ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἡμεθα, ὅταν ἀγωνιζώμεθα νὰ συνταυτίσωμεν τὰς πράξεις ἡμῶν, τὰ ἡμέτερα κατ' ἰδέαν, φαινόμεθα ἐν τούτοις, κατόπιν ἐννεκαίδεκα περίπου αἰῶνων χριστιανικῆς ἐπιρροῆς καὶ πείρας, προσθλέποντες εἰς κόσμον, ἐν ᾧ τὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἰδανικόν, πρὸς ὃ πάντες σεβασμὸν ἐπαγγελλόμεθα, ὑπὸ τῶν χειλέων μόνον λατρεύεται.

Ἄν τις ἐκ τῶν πλανητῶν ξένος, ἐπὶ τῆς γῆς ἐμφανιζόμενος, ἐμάνθανεν ὅτι τὸ πλεῖστον τῶν προσδευτικωτέρων καὶ εὐφροστέρων κατοίκων αὐτῆς ἐπὶ αἰῶνας ὅλους ἐπρέσβευε πίστιν, διδάσκουσιν τὴν σοβαρότητα τῆς ζωῆς καὶ τὴν ἀπειρον αὐτῆς εὐθύνην, τὴν ἀδελφосύνην τῆς ἀνθρωπότητος καὶ πᾶν ὅ,τι αὕτη συνεπάγεται, τὸ ἀπατηλὸν τοῦ πλοῦτου καὶ τὸ καθήκον τοῦ μεριμνᾶν περὶ πάντων τῶν τχλαπύρων καὶ καταπονουμένων, τὴν ὑπόσχεσιν τῆς εἰρήνης καὶ καλοκάγαθίας ἀπέναντι τῶν ἀνθρώπων, τὸ κάλλος τῆς ἀγιότητος καὶ τὴν ἀπειρον παραμυθίαν συνειδήσεως, ἀπληλαγμένης παραπτωμάτων, πῶς θὰ εὕρισκε τὴν ἐκδήλωσιν τῆς πίστεως ταύτης παρὰ τοῖς προεξάρχουσιν τῶν ταύτην πρεσβευόντων ἔθνων; Προσθλέψωμεν εἰς τὸν Νέον Κόσμον πρῶτον, ἅτε συχνάκις ἐγκαυχώμενον ἐπὶ ἀπαλλαγῇ αὐτοῦ ἐκ πολλῶν εἰδῶν διαφθορᾶς καὶ ἐκφυλισμοῦ τοῦ Παλαιοῦ. Ἐν τούτοις ὁ ἐκ τῶν πλανητῶν ξένος ἡμῶν δυσχερῶς θ' ἀνεύρισκεν ἐν τῷ Καναδικῷ δημοσίῳ βίῳ λίαν εὖσμον ἄνθος χριστιανικῆς ἀρετῆς καὶ ἀρχῆς, ἐνῶ, ἂν ρίψῃ τὸ

βλέμμα πέραν τῶν μεθορίων, θά παρκτηρήσῃ ὅτι τὸ μόνον γεγονός, ὅπερ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἐνεποίησεν ἐν τῷ πᾶσι ἐπὶ τῆς φαντασίας δύο ἡμισφαίριων, ὑπῆρξεν ὁ θάνατος ἀνδρός, ὁ βίος τοῦ ὁποίου δὲν θά ἦτο δυνατόν ποσῶς νὰ θεωρηθῇ ὡς ἰδανικὸν πρότυπον τῆς χριστιανικῆς δοξασίας, καθ' ἣν ἀπατηλὸς μὲν ὁ πλοῦτος, μὲν δὲ ἡ ἐπιδίωξις αὐτοῦ. "Αν διαβῇ τὸν Ἀτλαντικὸν θ' ἀνκαλύψῃ ἐν τε τῷ δυτικῷ καὶ τῷ ἀνατολικῷ τμήματι τοῦ Λονδίνου, δύο κοινότητες, τὰς ὁποίας διορατικὸς ἀμοτέρων παρκτηρητής, χθὲς ἔτι τὸν βίον ἐκλιπὼν, περιέγραφεν ἄρτι τὴν μίαν μὲν ὡς ἀποκλειστικῶς σχεδὸν παραδεδομένην εἰς ἀργίαν καὶ ποταπὴν κουρότητα, τὴν ἄλλην δὲ καταβεβυσμένην ἐν τῇ ρυπαρότητι ἀπέλπιδος σχεδὸν πενίας. Διερχόμενος τὴν Μάγχην θ' ἀπαντήσῃ ἐν Παρισίοις τὴν κοινωνίαν, τὰ ἥτη καὶ τὴν φιλολογίαν τῆς παρχμῆς, ἐπιδεικνύμενα κατὰ τρόπον ἐπαρκῶς ἀπείσιον ὑπὸ τῆς δημοσίας καὶ γενικῆς σχεδὸν πεποιθήσεως περὶ τῆς ἐν σωρῷ διαφθορᾶς τῶν ἐν τοῖς δημοσίοις πράγμασιν ἀνδρῶν. "Αν διέλθῃ τὰς Ἀλπεῖς θά εὕρῃ τὴν προχότητα καὶ τὴν ἡδύειν λογικότητα τοῦ χριστιανισμοῦ, ἀναπτυσσομένης ὡς ἐν παραδείγματι ὑπὸ τῆς θέας τοῦ ἀξίκαπῆτος καὶ ἐνερτοῦ ἱερέως, τοῦ ἀξιούτου ἐκ τῶν ὡς τὸν ἀνωθεν τεταγμένον ἀρχηγὸν τῆς ὁρατῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, παρκτημένου δὲ ὡς αὐτοπροδότη τοῦ αἰχμαλώτου ἐν τῷ Βατικανῷ καὶ ὡς ἀδιελλέκτου ἀνταγωνιστοῦ τοῦ ἐκλελεγμένου ἀρχηγοῦ τῆς τῶν ἀπῶν Πολιτείας. Καθ' ἃ πασαν τὴν Εὐρώπην θά ἴδῃ τὰ ἔθνη μέχρις ὁδόντων ἐξωπλισμένα, ἀφιεροῦντα τὰς κυριώτερας μὲν αὐτῶν ἐνεργείας εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ πολεμικοῦ αὐτῶν ὀπλοῦ καὶ εἰς τὴν τροφοδοσίαν τῶν μαχῶν αὐτῶν, τὰς λεπτοτέρους δὲ διανοητικὰς αὐτῶν δυνάμεις εἰς τὸ πρόβλημα τοῦ ἐπιστημονικῶς καταστρέφειν. Κάτωθεν τῆς ἐπιφανείας τῆς κοινωνίας, ὅπουδῆποτε ἡ πίσις ἀποβαίνει τοσαύτη ὥστε νὰ προκαλῇ τὴν διάνοξιν ρήγματος, θά διδῇ παροδικῶς ἀπεισίους μόχθους καὶ γογγυσμούς, χιλιῶδες κοχλαζούσας ἐν ζοφερᾷ δυσχερασίᾳ καὶ ἐπιποθοῦσας τὴν ἐν ἀγρίᾳ ἐκστάσει ἀνομίας παρκτητῶσιν νέου οὐρανοῦ καὶ νέας γῆς τῇ ἀνατροπῇ πάντων τῶν ὑφισταμένων θεσμῶν καὶ τῇ ἀπολύσει τῶν ἀγριωτήτων πᾶσιν τοῦ ἀνθρωπίνου ζώου.

Ταῦτα πάντα θά ἴδῃ καὶ πλείονα ἔτι, ἅτινα θ' ἀποσπᾶσιν ἀπ' αὐτοῦ μειδίαμα ἢ δάκρυα, ἀναλόγως τῆς ποιότητος τοῦ παρκτητῆρος αὐτοῦ, παρκτητῆρος κυνικοῦ ἢ ἀγίου. ἂν δ' ἐν εἰρωνείᾳ ἢ ἐκπλήξει ἐρωτήσῃ τί ἐστὶ Χριστιανισμὸς καὶ ποῦ ἡ ἐπιτροπὴ αὐτοῦ ἀναζητητέα, ὁ χριστιανικὸς κόσμος δύναται τὴν ἐξῆς μόνον ἐν θλίψει θά δώσῃ ἀπάντησιν: «Τὰ πράγματα » τηροῦσι τὴν ιδιότητα αὐτῶν, ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά » εἶναι ἀπεισιπτικῶς πονηρὰ καὶ ὁ χριστιανισμὸς » δ' αὐτὸς οὐδέποτε ὑπεσχέθη ὅτι ἡ διαφθορὰ τῆς » ἀνθρωπίνης φύσεως ἐντελῶς θά κατεβάλλετο ἐν τῷ » κόσμῳ τούτῳ. "Αν ἐπὶ τὰ κρείττω διερρῦθιμι τὴν » προτέρην τοῦ κόσμου κατὰστασιν καὶ ὑπόσχεται

» αὐτῷ μείζονα εἰσέτι ἐν τῷ μέλλοντι βελτίωσιν, » τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν ἀληθῆ λειτουργίαν σωτηρίου » πίστεως, τὸν ἀληθῆ σκοπὸν ὑψηλοῦ κατ' ἰδέαν».

"Αν θεωρήσωμεν τὴν ἀνθρωπότητα ἐν συνόλῳ θά παρκτηρήσωμεν ὅτι τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα τῆς ἀγαθοεργίας, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀνυψώσεως τοῦ ἠθικοῦ ἐλαττηρίου ἐπὶ ἐλαχίστου μόνον κατ' ἀνάγκην μέρους τοῦ ὅλου ὄγκου ἐπενήργησεν. "Αν ὅμως τὸν ἰδιωτικὸν βίον ὑπ' ὄψει λάβωμεν, θ' ἀνεύρωμεν ὅτι ἐν πάσῃ ἐποχῇ, βεβαίως δὲ οὐχὶ ὀλιγώτερον καὶ ἐν τῇ παρούσῃ, τὸ αὐτὸ χριστιανικὸν πνεῦμα παρήγαγε καρποὺς οὐχὶ καθ' ὅλοκληρίαν ἀνάξιους τοῦ θεοῦ αὐτοῦ ἰδρυτοῦ καὶ τοῦ παρκτηδεύματος ἐκ τῶν προθεμένων. Τὸ ἀληθὲς δίδαγμα τῶν ἀντιθέσεων, ὅπερ ἐπειράθημεν ἀνωτέρω νὰ ὑπαινιχθῶμεν, δὲν εἶναι τὸ τῆς ἀποτυχίας τοῦ χριστιανισμοῦ ἀλλὰ τὸ τῆς καταπληκτικῆς δυσχερείας τοῦ ἔργου, ὅπερ οὗτος ἀνέλαβε καὶ τῆς ἀνυπολογίστου ἀξίας ἐκείνου, ὅπερ ἐπέτελεσε. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, καθ' ἣν ὁ χριστιανισμὸς ἀπᾶς ἔτι ἐν τῷ τῶν ἐτῶν κύκλῳ προκηρύσσει καὶ πανηγυρίζει τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, τὸ κάλλιστον, ὅπερ θά ἡδύνάτο τις νὰ πρᾶξῃ, θά ἦτο τὸ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ μέλημα εἰς ἐκ τῶν. Πᾶντες δυνάμεθα νὰ ἀποβῶμεν χριστιανοὶ τῷ πνεύματι, ἀρκεῖ νὰ θέλωμεν. Οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων συνέλαβε μέχρι τοῦδε ὑψηλότερον ἰδανικὸν ἀνθρωπίνου παρκτητῆρος καὶ ἐνεργείας, παρὰ ἐκεῖνον, ὅπερ ἐναρκούται ἐν τῷ τελείῳ χριστιανικῷ βίῳ οὐδὲν δὲ ὑπάρχει ισχυρότερον τούτου ὄργανον πρὸς ἀναγέννησιν καὶ ἀνύψωσιν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀλλ' ἡ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀναγέννησις ἀποβαίνει δυνατὴ διὰ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς ἀτομικῆς ψυχῆς. Πᾶς ἀνθρωπος, ἀναγνωρίζων τὴν ὑπεροχὴν τοῦ χριστιανικοῦ ἰδανικοῦ καὶ ἀνδρικῶς ἀγωνιζόμενος νὰ διαπλάσῃ τὴν ἰδίαν ψυχὴν ἀρμονικῶς πρὸς αὐτό, πράττει πᾶν ὅ,τι δύναται ἵνα ρίψῃ εἰς λήθην τὰς ἀντιθέσεις ἐκεῖνας, ὅσπερ ὁ Νιοῦμαν δικαίως ἀπεκάλυψε τηξικαρδίας καὶ παρκτηλογιστικῆς, φρονῶν ὅτι καὶ ἡ ἀπ' αὐτῶν ἀπαλλαγὴ ἐπιτυγχάνεται δι' ἀπλῆς πρᾶξεως ἐκδηλοῦσης πίστιν. Ἡ ὁρθὴ ὁδὸς πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπ' αὐτῶν δι' ἐπιμύων ἐνεργειῶν τῆς ἐξηγνισμένης θελήσεως ἐγκτεται ἐν τῷ καθαρῷ, ἐν τῷ ἐξευγενισμῷ τῶν πηγῶν τοῦ ἀτομικοῦ βίου. Αὕτη εἶναι ἡ ἀληθὴς νίκη τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπὶ τοῦ κόσμου, ἡ κατὰκτησις τοῦ ἰδίου ἐκ αὐτοῦ καὶ ἡ καθυπόταξις τῆς κατωτέρης φύσεως εἰς τὴν ἀνωτέραν. Μόνον διὰ τῆς καθυποτάξεως καὶ τῆς ἀναγεννήσεως ἐκ αὐτοῦ δύναται τὸ ἀρόρητον σχεδὸν βᾶρος τοῦ μὴ ἀναγεννημένου εἰσέτι κόσμου νὰ κατὰστῇ ἀνεκτὸν εἰς τὴν διανοούμενην καὶ αἰσθανομένην ψυχὴν. οὐδεὶς δὲ, αἰσθανόμενος τὸ βᾶρος καὶ λειποθυμῶν ὑπ' αὐτό, ἔχει οἶονδῆποτε δικαίωμα νὰ παραπονῇται περὶ αὐτοῦ, ἂν μὴ καὶ αὐτὸς προσωπικῶς ἐν τῷ μέρει ὑποδοθήσῃ τὴν κοινὴν προσπάθειαν πρὸς ἐλάφρυνσιν αὐτοῦ. Τὸ *Sarsum cordi* (ἀνυψώσατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ἢ παρκτηκενύσθητε) λοιπὸν δύναται ν' ἀποτελῇ εἰσέτι τὴν ἀρμοδίαν διέθεσιν καὶ αἴσθη-

μα ἐκεῖνων, οἵτινες ἐν θλίψει ἀποπλανῶνται εἰς ἀντιπραβολὴν τῆς ἐπανόδου ἐτέρως ἐπετείου τῶν Χριστουγέννων πρὸς τὴν βραδεῖαν προαγωγὴν τοῦ Χριστιανικοῦ πνεύματος παρὰ τοῖς ἀνθρωπίνους πράγμασιν. Ὁ κόσμος εἶναι εἰσέτι ἀπελπιστικῶς πλήρης πονηροῦ, ἡ ἀνθρωπίνη καρδία εἶναι εἰσέτι ὀδυνηρῶς ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀνευ ἐλπίδος σωτηρίας διεφθαρμένη: τὸ πνεῦμα ὅμως τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν θ' ἀποτύχη ἐν τῇ διαδόσει αὐτοῦ, ὅσονδ' ἂν ποτε βραδεῖα καὶ ἀπελπιστικὴ καὶ φαίνεται ἡ πρόοδος αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον κατὰ τὰ λόγια τοῦ Γεωργίου Ἑλλιοτ «οἱ ἄνθρωποι ὁργῶσιν εἰσέτι πρὸς τὴν βασιλείαν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐθύτητος — ὁμολογοῦσιν εἰσέτι ὅτι ἐκεῖνος ὁ βίος εἶναι ὁ ὑπέρτατος ὅστις ἐγκλείει ἐν ἑαυτῷ εὐσυνείδητον ἐθελοθυσίαν».

(Ἐκ τοῦ ἀγγλικῷ)

Γ. Κ. Α.

ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΒΡΕΦΟΣ

Α'.

Ἡ γῆ ὑπνώττει ὑπὸ τὸ λευκὸν τῶν χιόνων κάλυμμα· τὰ ἔρημα φύλλον δένδρα προσκλίνουσι μελαγχόλως τὰς πρὸ τινος ἔτι εὐκόμους κάρας τῶν· ἀλλ' οἶονεῖ ὑπ' οὐρανόῳ ἐλπίδος αἱ τηλεθώσαι ἐλαῖαι, τὰ εὐγενῆ ταῦτα τῆς εἰρήνης σύμβολα, ὀρθοτενεῖς καὶ καλλίφυλλοι, φαίνονται ἀτενίζουσαι τοὺς οὐρανοὺς. Ἐπὶ τῆς σιγῆς φύσεως ἡ νύξ ἐφαπλοῖ τὰς μελανὰς αὐτῆς καὶ εὐρείας πτέρυγας καὶ τοῦ βορέως ἡ στένουσα πνοὴ ψελλίζει βαιὰς ἀκαταλήπτους φράσεις· τοῦ ὠκεανοῦ δὲ μόνον τὸ βαθύρρου κῦμα ἀμυδρῶς ὑπολάμπει ἐν τῷ πενήθει καὶ ἀδιαπεράστῳ ζόφῳ τῆς νυκτός.

Ἀλλὰ μεῖζων τούτου καὶ δεινότερος ζόφος, ζόφος ἠθικός, ζόφος ἐκμηδενίζων τὴν θεόσδοτον τοῦ λόγου ὁρασιν, περιβάλλει ἀπαισίως τὴν δύσμοιρον ἀνθρωπότητα. Τῆς ἀμαρτίας ἡ λιπαυγὴς ἀχλὺς ἐφαπλοῦται ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐπισκοτίζει τὴν κοσμοκράτορα πόλιν τὴν αἰδίον. Ἐκεῖ ἀλάστορες θνητοὶ κραίπλωσιν ἀνευ συναισθήσεως ἑαυτῶν σπένδοντες οἶνον ἄφθονον ἀφ' ἐνὸς εἰς τὸν βωμὸν τοῦ πολυγυθοῦς Διονύσου καὶ αἷμα ἀνθρώπινον ἀφ' ἐτέρου εἰς τὸν βωμὸν τῆς τερατώδους ἀπανθρωπίας αὐτῶν. Οἱ ἄνθρωποι, οὐχὶ πλέον τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ τῶν ὑλιστικῶν τοῦ Ὀλύμπου θεοτήτων εἰδεχθῇ ὁμοιώματα, δρῶσιν ἀλογίστως καὶ πωλοῦσιν ἀλλήλους ὡς ἀγέλας κτηνῶν. Μόλις δ' ἐπὶ μικρὸν τὸ εἰρηνικὸν τοῦ Αὐγούστου σκῆπτρον συναδελφοὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸ δίκην θηρῶν ὀλετήρων διαμαχομένους καὶ ἀλληλοκτονοῦντας λαοὺς. ὦ ἦλιε! ἀειφεγγές τῶν αἰθέρων λύχνος! ὅπως δὲν ἐφώτισας μέχρι τοῦδε φρικτὰς ἐγκλημάτων σκηνάς! ὦ ἀστραπητόλον τῆς ἡμέρας ὅμμα! ὅπως δὲν διείδες βαρβαρώδη κακίῶν μυστήρια! ἀλλ' ὅμως ἐξηκολούθησας προ-

χέων αἰέποτε τὰς σπινθηρίζουσας ἀκτίνάς σου ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους χωρὶς ποτε νὰ φρίξης!

Β'.

Ἀλλ' αἴφνης ἡ ὄψις τοῦ ἀπείρου γλυκερῶς αἰθριάζει καὶ διασχίζον τὸν εἰσδύοντα τὸν οὐρανὸν ὠχρὸν καὶ πυκνὸν νεφῶν πέπλον, ἄστρον ἀγλάν, ἄστρον θαυμαστὸν τὸ κάλλος καὶ μέγεθος, ὡς αἰθέριος ἀδάμας σπινθηροβολεῖ· ἡ δὲ ἱλαρὰ αὐτοῦ ἀκτὶς χρυσοῦσα τὰ πόρρω κελαρύζοντα ρεῖθρα τοῦ ἀκαλαρρείτου Ἰορδάνου, προσπαίζει μειδιῶσα ἐπὶ τῆς στέγης σπηλαίου τινός.

Ἐν τῷ ταπεινῷ σπηλαίῳ ἐγεννήθη βρέφος ἀγλαόμορφον, οὐχὶ τέκνον θνητοῦ πατρὸς, ἀλλ' ἐνσάρκωσις τῆς θείας χάριτος· ἡ φιλομειδὴς αὐτοῦ μορφή, λάμπουσα ὡς αὐγὴ ἐπουράνιος, οὐδὲ πρὸς τὰ Χερουβὶμ πρκαβάλλεται· εἶναι ἀγνοτέρα, θειοτέρα ἐκεῖνων. Τὸ βρεφικὸν αὐτοῦ βλέμμα εἶναι βαθὺ ὡς ἡ ἀχανὴς τοῦ οὐρανοῦ ἔκτασις τὸ δὲ μειδίχμ' αὐτοῦ διαχέει τὴν εἰρήνην ἐπὶ σύμπασαν τὴν ἀνθρωπότητα· τὴν ἀκομον ἔτι κεφαλὴν του περιστρέφει σέλας εὐφεγγές, ὅπερ ὅμως, φεῦ! θ' ἀντικαταστήσῃ ποτε αἱ ἀκανθαί!.. ὦ, πρὸ τῆς θεᾶς τοῦ ἀρτιγεννήτου τούτου ἀποκάλυψον εὐσεβῶς τὴν ἀργυρότριχα κεφαλὴν, χιονοπώγων ὑπέργῃως! τὸ βρέφος τοῦτο, ὁ μόλις ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς ζωῆς θεὸς τὸν πᾶσα ἀνθρωπος, εἶναι ὁ Θεός!.. στήθι ἐννεὸς πρὸ τοῦ μεγαλείου τῆς ἐκουσίως ταπεινουμένης θεότητος καὶ κλίνων τὸ τρέμον σου γόνυ, τόνισον ἱερὰν εὐγνωμοσύνης φῶδὴν πρὸς τὸ ἀνεκλάλητον θεῖον ἔλεος!

Παρὰ τὸ λίκνον καθημένη Παρθένος ὠραία ὡς ἱνδαλμα ποιητοῦ, ἀγνὴ ὡς ἀκτὶς ἡλίου, πλανᾷ ἐπ' αὐτοῦ τὸ γλυκὺ βλέμμα τῆς ἐφ' οὗ κατοπτρίζονται ὅλα τὰ ἰδεώδη τοῦ Παρδαεῖσου θέλγητρα· ἰδοὺ, ἐνοὶ τὰς χεῖρας, προσεύχεται, ἀνατείνει τὸ βλέμμα πρὸς τὸν οὐρανόν· τὸ ἐν αὐτῇ συμβάν ὑπεράνθρωπον μυστήριον, ἡ ἐπ' αὐτὴν ἀνατελίσασα χάρις τοῦ Ὑψίστου, πληροὶ αὐτὴν ταραχῆς καὶ εὐσεβοῦς κατανύξεως· ἡ δὲ ἀσπιλος αὐτῆς ψυχὴ ἀνυλίνεται εἰς εὐδὴν λίθων προσευχῆς ὅστις ἀνέρχεται ἐλαφρῶς μέχρι τοῦ θρόνου τοῦ Παντάνκτος.

Χαῖρε, Κόρη ἀγία, ἀπύγασμα τῶν ἀγγελικῶν χαρίτων, ὑπερφυῖς ἀγλίσμα τῆς πεπτωκυίας ἀνθρωπότητος! μαργαρίτινον δοχεῖον τοῦ Παρδαεῖσου μύρου, ἡγιασμένον στήνωμα τοῦ ἀχωρῆ του Θεοῦ, χαῖρε! οἱ αἰῶνες διαλαλήσουσι τὸ εὐγενὲς ὄνομά Σου καὶ ἀγγέλων λευκαὶ χεῖρες ἐπιθήσουσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς Σου ἀχειρόπλοκον στέφανον.

Ἀλλ' ἰδοὺ αἴφνης γελῶσιν οἱ οὐρανοί, καὶ δι' ἰδεώδους αἴγλης λαμπυρίζουσαι, περιέπτανται ἀγγέλων λευκότεροι φάλαγγες.

Καὶ τῶν ἀγγέλων ἑφαλλον καλλίφωνα τὰ σμήνη:
«Δόξα Ὑψίστῳ τῷ Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη!
Εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεὸς ποιῶν θαύματα μόνος.
Τὸ κλέος Σου ψάλλ' ἡ φωνὴ τοῦ σύμπαντος αἰῶνος.